

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4.—.

LETO III.

LJUBLJANA, torek, 1. aprila 1924.

Štev. 11.

Za enotno železničarsko organizacijo.

Razcepljenost železničarskih organizacij je prodala na milost in nemilost železničarje kapitalizmu, ali bolje njih eksponentom, raznim železniškim ravnateljem in ministrom, ki na plakatih obljublajo vse, z uredbami pa jemljejo še to, kar so železničarji imeli še dosedaj. To dejstvo je med železničarskim pokrenilo gibanje po enotnosti. »Splošna železničarska organizacija« se jasno zaveda potrebe ujedinitve.

Med odborom Splošne železničarske organizacije in Savezom železničarja so bila izmenjana sledeča pisma, katero objavljamo, da bodo železničarji dobili jasno sliko o poteku cele akcije:

Savez železničarja piše:

Splošnoj železničarskoj organizaciji
Jugoslavije za Sloveniju

Ljubljana.

Dragi drugovi!

Primili smo Vaš odgovor pod br. 78/23/34. Veseli nas Vaša spremnost da udjete u razgovore o jednom pitanju koje je životno za sve železničare.

Vama su poznati razlozi na kojima je došlo do preloma među našim organizacijama i do spora među nama kada smo bili još u jednoj jedinstvenoj organizaciji. Ti sporovi su nastali u jednoj istorijskoj situaciji koja je dozvoljavala i krive pretpostavke o momentanim funkcijama radničkog pokreta, brez obzira na socialnu strukturu zemlje, u kojoj se i na fizičku snagu radničke klase a posebno njenog organizovanog dijela. Poslije gorkih iskustava kroz taj period danas se mirnije može posmatrati neposredna prošlost i crpiti školu i z nje.

Naš Savez je orijentiran za potpuno partijsku nezavisnost i unutrašnju demokraciju o organizaciji. Prema toj idejnoj orijentaciji mi smo u zemlji u sklopu Glavnog Radničkog Saveza a internacionalno u Transportnoj Federaciji u Amsterdamu. Mi smatramo, da je ova naša orijentacija ispravna jer odgovara potrebama najširih železničarskih masa, koje imaju mogućnosti da stoje u redovnoj vezi sa radničkom klasom u zemlji i čitavem svijetu, a uvijek pri tome očuvaju svoju individualnost. To je naše čvrsto uverenje. Ali bi o tome želili da čujemo i vaš sud, i izmjenno misli.

Očekujući Vaš odgovor, drugarski Vas pozdravljamo za

Savez železničara Jugoslavije
Krekić m. p.

Zagreb, 29. II. 1924.

Splošna železničarska organizacija je odgovorila:

Savez železničara Jugoslavije
v Zagrebu.

Na Vaše pismo z dne 29. februara 1924 Vam odgovarjamo v naslednjem:

Tudi naša organizacija je strankarsko popolnoma neodvisna in tudi v naši organizaciji vlada princip proletarske demokracije. Mnenja smo, da bi tudi ujedinitvena organizacija morala stati na bazi strankarske neodvisnosti in spo-

šlovati na znotraj princip proletarske demokracije. Tudi glede internacionalne pripadnosti smo mnenja, da bi naj pripadala Internacionalni Transportni Federaciji v Amsterdamu.

Mislimo, da je s tem že dosežena mogočnost združitve, ker se strinjamo v glavnih vprašanjih. O vseh drugih mogoče spornih vprašanjih ali različnih mnenjih naj bi v ujedinitveni organizaciji na podlagi proletarske demokracije odločevali poklicani forumi ujedinitvene organizacije.

Mislimo, da bi bilo koristno in potrebno, da se sestanemo tudi osebno k medsebojnim dogovorom. Z naše strani predlagamo, da bi se pregovori mogli pričeti v Ljubljani v nedeljo 23. februara 1924 popoldne ob pol 3. uri v Delavskem domu na Karl Marksovem trgu št. 2/II (prej Turjaški trg).

Če se strinjate s tem našim predlogom, nam blagovolite sporočiti.

S sodružnim pozdravom

Društveno vodstvo
splošne železničarske organizacije.

Makuc m. p.

Ljubljana, 5. III. 1924.

Savez iz Zagreba odgovarja:

Splošnoj železničarskoj organizaciji za
Sloveniju

u Ljubljani.

Primili smo Vaš dopis broj 88 i 78.

Odgovaramo Vam odmah, jer želimo hitno da budemo obaviješteni o jednoj nejasnosti, koja se po svej prilici provukla u Vašem pismu. Naime: Vi nam predlažete da se na 23. februara naši delegati nadju u Ljubljani radi pregovora oko ujedinitvenja, a dopis kojega ste nam poslali datiran je sa 5. marta. Ne znamo šta time mislite, pa Vas molimo za razjašnjenje.

Jednovremeno primjećujemo, da smo mi u našem konciznom izlaganju naveli Vam našu orijentaciju, gdje smo spomenuli da smi u zemlji u sklopu GRSJ a internacionalno u IIF. Vi ste nam u svome pismu priznali da se slažete sa našom internacionalnom orijentacijom, ali nam ništa niste rekli kakvo mišljenje imate o našoj unutrašnjoj orijentaciji, koja je logična posljedica naše spoljne orijentacije. Mislimo da ne bi bilo na odmet, ako se o svima eventualno spornim stvarima prethodno sporazumijemo ili izmjenimo misli, da na pregovore dodjemo što jasniji.

U našem zadnjem dopisu mi smo nadalje rekli, da smo za partijsku nezavisnost sindikata. Vi se sa time, velite, slažete. Mi smo u tome pogledu, braneći nezavisnost sindikata od vlasti sviju političkih partija, išli i dalje, pa smo napadali sve one koji žele da stvaraju i stvaraju parizanske radničke sindikate koje buržuazija stvara, a isto tako i teze i rad komunističke partije i tzv. Crvene sindikalne internacionale, koji traže da sindikati moraju biti podložni vodstvu komunističke partije odnosno kominterne.

Mislimo da nisu od sporedne važnosti pitanja: kako veza železničara sa ostalim radničkim pokretom u zemlji, jer Vi se bez sumnje ne slažete s time da naš sindikalni pokret bude bez ikakve veze sa ostalim radničkim pokretom u zemlji, kao ni pitanje našeg zajedničkog držanja prema svima onim faktorima, koji se ne slažu sa lime da naš sindikalni pokret bude partijski neodvisan.

Očekujući Vaše odgovore i ovjašnjenja, drugarski Vas pozdravljamo za

Savez železničara Jugoslavije
B. Krekić m. p.

Zagreb, 8. III. 1924.

Splošna železničarska organizacija je odgovorila:

Savezu železničara Jugoslavije
v Zagrebu.

Dragi drugovi!

Napako, nastalo vsled zamenjanja mesecev februar mesto marc, smo Vam že potom dopisnice pojasnili in upamo, da ste sedaj na jasnem, da smo z dopisom od 5. III. t. l. predlagali, da bi se pregovori z Vami mogli vršiti v Ljubljani 23. III. 1924.

Ker želite poznati podrobneje naše mnenje o bazi, na kateri mislimo, da je ujedinitvene mogoče, Vam dajemo na znanje dodatno k Vašemu prejšnjemu pismu, da se mi ne strinjamo z Vašo dosedajno orijentacijo (G. R. S.) in to iz razloga, ker smatramo, da politika G. R. S. ne odgovarja principom razredne borbe in ker se G. R. S. popolnoma udinjuje socialistični stranki, a mi smo za dosledno razredno borbo in za strankarsko neodvisnost strokovnih organizacij. Vi ste napačno informirani, če trdite, da Rdeča Strokovna Internacionala zahteva ali priporoča, da naj bodo strokovne organizacije podložne komunistični stranki.

Naša organizacija je danes v sklopu C. R. S. O. J. in odobrava linijo, katero zastopa C. R. S. O. J. Razume se, da ujedinitvena železničarska organizacija ne bo smela ostati nevtralna in brez zveze z ostalimi delavskimi organizacijami, ampak da bo morala biti potome ene izmed obeh razrednih centralnih instanc države zvezana z razrednimi organizacijami drugih strok. Mi smo mnenja, da bi ta centralna instanca morala biti C. R. S. O. J.

Ali mi in Vi priznavamo princip demokracije v organizaciji in naše mišljenje je, da naj to vprašanje reši ustanovni kongres ujedinitvenih organizacij, kjer bodo o tem vprašanju lahko odločali od članov voljeni delegati.

Princip demokracije — katerega tudi Vi pripoznavate — zahteva, da se mora manjšina pokoriti večini. In ker tudi mi priznavamo ta princip, bi se mi seveda morali pokoriti, če bi naše mišljenje na poklicanem forumu — kongresu — ostalo v manjšini.

Mi iskreno želimo enotne strokovne organizacije, ki morajo biti razredno borbene, pripadnost k eni ali drugi sindikalni centrali itd., je za nas drugo vprašanje, o katerem naj odločajo forumi organizacije.

Tudi vi se boste postavili na to stališče, če hočete, da bomo brez večjih težav dosegli prepotrebno enotno železničarsko organizacijo.

Pričakujemo Vašega odgovora tudi glede predlaganega sestanka za 23. marc 1924 in Vas pozdravljamo s sodružnim pozdravom

Društveno vodstvo
Splošne železničarske organizacije.
Makuc m. p.

Ljubljana, 14. III. 1924.

Nato je »Savez« odgovoril sledeče:

Splošna železničarska organizacija
Jugoslavije
Ljubljana.

Dragi drugovi!

Smatramo nužnim, prije nego pristupimo pregovarajućem stolu sa Vama, da rasčislimo sva važnija pitanja principijelne i taktičke naravi, koja su naše redove — nas i Vas — dok smo još bili u jednoj organizaciji, razdvojila, jer su razlike bile tako velike, da se pod jednim krovom nismo mogli sporazumjeti. Glavni spor između nas bio je u slijedećem:

1. mora li sindikat biti komunistički, i samo komunistički, i pokoravati se komunističkoj partiji, pa makar u njemu bilo članova i nekomunista — kao što ste Vi tražili, ili će:

2. sindikalni pokret biti nezavisan od vlasti sviju političkih partija, a voditi klasnu borbu i biti zadojen idejama socijalizma — ko što smo mi zastupali.

Ova dva gledišta su razdvojila proletarijat na širem prostranstvu i našla svoj izraz u osnivanju nove, t. zv. »Crvene Internacionale«, koja je pocijepala stari postojeći socialistički sindikalni i partijski nezavisni pokret. Internacionalno su te orijentacije poznate pod lozinkana Amsterdam i Moskva, a kod nas su podijeljene u dva zemaljska foruma: U Glavni Radnički Savez Jugoslavije i Centralni Radnički Sindikalni Odbor Jugoslavije. Nas čudi Vaša smjelo, kad u svom zadnjem dopisu velite:

1. »da politika G. R. S. J. ne odgovara principima razredne borbe in da se G. R. S. J. popolnoma udejinjuje s socijalističko stranko«.

2. »da smo mi napačno informirani, če trdimo, da rdeča strokovna internacionala zahteva ali priporoča, da naj bodo strokovne organizacije podložne komunistični stranki«.

Što se prvoga tiče, ne stoji Vaša tvrdnja ili mišljenje, da je G. R. S. J. podložan socialističkoj stranci. Ako takovo Vaše mišljenje ne prolazi iz neobavještenosti ili neznanja, onda je svjesna i proračunana podvala, koju mi konstatujemo i žalimo. Ako bi htjeli da znate pravo stanje stvari, onda Vam ne bi promaklo, da u Pravilima G. R. S. J., na osnovu kojih on djeluje, stoji slijedeće:

»Čl. 4. Glavni Radnički Savez Jugoslavije i njemu priključene sindikalne organizacije principijelno stoje na slijedećim osnovama: a) klasne borbe, b) pune slobode od vlasti sviju političkih partija.«

Svi, koji drugčije tvrde, ili su neobavešteni ili podvaljuju.

A što se liče, da smo mi »napačno informirani« o t. zv. »Crveni Internacionali«, možemo Vam, ako je potrebno, donijeti sve dokaze o suprotnom, naime da smo i te kako dobro informisani kako o načinu njenog postanka, tako i o principima i taktici, kojima se ona rukovodi u razbijanju radničkog pokreta, i donijeli Vam dokaze, da je t. zv. »Crvena internacionala« potpuno podložna III. komunističkoj Internacionali, i da jo ona i novčano izdržava, da su istofako organi te t. zv. »Crvene« u pojedinim zemljama dužni se pokoravati komunističkim parlamentima tih zemalja, a sve opet ilegalnim detaširancima iz komiterne u tim zemljama. Ako Vam je ovo nepoznato, ili u to sumnjate, mi smo spremni poslati Vam detaljni odgovor.

Prema ovomu, mi odbijamo svaku saradnju sa C. R. S. O. J. i njegovim saskavnim organizacijama, sve dotle dok nam oni ne dadu jasne dokaze, da osudjuju politiku cjepanja radničkog pokreta i otvoreno i javno osude sve one, koji na to kobnu politiku navode. Mi žalimo, da ste Vi u tome forumu, koji cjepa radnički pokret i da »odobravate liniju, katero zastopa C. R. S. O. J.«

U koliko se u krupnim principijelnim pitanjima, koja su nas podjelila i podcijepala, ovim putem sporazumijemo, mi smo uvijek spremni, da se u organizacionim i taktičnim stvarima, čineći Vam vse potrebne uslupke, sporazumijemo. Ali prije nego naši delegati nadju treba da budemo na čistu dali se osnovnim stvarima: istinske nezavisnosti od ma čije vlasti sa širane slažemo; jer mi mislimo da nije dosta zvati se samo »nezavisnim sindikatom« i lime prikriivati pravu svoju boju, već da treba u istinu i biti nezavisan i samostalan.

Očekujući Vaše odgovore, drugarski Vas pozdravljamo za

Savez željezničara Jugoslavije
Korene m. p.

(Drugi podpis nečitljiv.)

Zagreb, 17. III. 1924.

»Splošna« odgovarja:

Savezu željezničara Jugoslavije
v Zagrebu.

Dragi sodrugil

Mi smo Vam v naših dosedanjih pismih pojasnili načela in bazo, na kateri bi po našem mnenju mogli ujediniti razcepljene razredne železničarske vrste. Upali smo, da je tudi za Vas vprašanje ujedinenja najvažnejše vprašanje za konsolidacijo razrednega delavskega pokreta in da se boste tudi Vi v interesu prepotrebnega ujedinenja izogibali razpravljanja o vzporednih, manj važnih vprašanjih, ki tvorijo samo zapreke ujedinenju.

Vi ste v Vašem pismu z dne 17. III. 1924 navedli vzroke pod št. 1 in 2, ki so po Vašem mišljenju v glavnem dovedli do razkola. Povedati Vam moramo, da o vzrokih razcepa ne delimo Vašega mišljenja. Spominjate se menda še kongresa v aprilu 1921 in priznali morate, da se razcep ni izvršil na vprašanju, »mora li sindikat biti komunistički«, nego na vprašanju, ali naj sindikat vodi dosledno razredno borbo (parola Moskve), ali naj se spuščajo v oportunističko, sodelovanje z buržuazijo (parola Amsterdama). Največ pa je k razcepu pripomogla »Obznana« in »Zakon o zaščiti države«, ki sta delavskemu razredu zavezala usta in roke, in le enemu delu voditeljev ponudila in dajala nagrade in Delavske domove ter premoženje razpuščenih organizacij za denuncijantstva in slavlkolomstva, ki so jih vršili.

Iz enakih razlogov je prišlo do cepljenja v delavskem pokretu po celem svetu.

Odbijanje skupnih akcij v raznih slučajih, ko je šlo za delavske interese in zadržanje G. R. S. J. napram današnjemu režimu belega terorja itd. itd., nas sili v to, da trdimo, da politika G. R. S. J. ne odgovarja principom razrednega boja. Ako želite, Vam lahko postrežemo s še bolj konkretnimi fakti. Trditev, da se G. R. S. J. uedinjava socialistični stranki, opravičujemo z dejstvom, da je

glavni funkcionar G. R. S. J., Pavičević, v pismu na G. R. S. J. pisal, da morajo člani organizacije, ki pripadajo G. R. S. J., duhovno biti pristaši S. P. J. in II. delavske internacionale.

V dokaz, da Rdeča Strokovna Internacionala ne zahteva niti ne priporoča, da bi bile strokovne organizacije podložne komunistični internacionali, Vam svetujemo, da preštudirate statut R. S. J. in program, ki Vašo trditev zanika.

Verujemo, da Vam je znano, kako je nastala Rdeča Strokovna Internacionala, ker njen postanek ni nobena tajnost in so na vseh jezikih tiskane publikacije o nastanku, ustroju in poslovanju R. S. I. Če R. S. I. vzdržuje K. I., ne vemo, vemo pa, da so strokovne organizacije po posameznih državah vezane samo na svoj program in statut, ki pa ne predvideva, da bi se morale te organizacije pokoravati komunistični stranki ali pa kakim ilegalnim »detašircima«. Hvaležni Vam bomo, če nas o tem detajlneje informirate, ker so nam od Vas iznešene stvari nove.

Sicer pa, kakor Vam je gotovo znano, C. R. S. O. J. ne pripada R. S. I. in zato ne vemo, zakaj odbijate »vsako saradnjo« s C. R. S. O. J., če se ne strinjate z R. S. I. Da pa C. R. S. O. J. želi ujedinenja razrednega pokreta, ste lahko prepričani, ker odobrava tudi naše prizadevanje, da se železničarji organizirajo v enofni razredni organizaciji. Ne vemo, kakšne »jasne dokaze da osudjuje politiku cjepanja radničkog pokreta i otvoreno i javno osude sve one, koji na tu kobnu navode« Vi želite in zahtevate. Mislimo, da ni v korist ujedinenja, če bi poleg načelnih pogojev stavili še kakšne druge.

Vi slavite kot pogoj, da se naši delegati sestanejo, da ste na jasnem o tem, smo li mi za istinito nezavisnost sindikatov od »ma čije vlasti sa stranec«. V prejšnjih naših pismih smo Vam že poročali, da smo za neodvisnost strokovnih organizacij od vseh strank in razume se tudi od »ma čije vlasti sa stranec«. Vaš pogoj je bil torej odveč. »Samostalan« more biti razredni sindikat seveda v toliko, v kolikor ni vezan na sklepe centralne sindikalne instance v državi, h kateri pripada.

Končno Vam moramo povedati, da smatramo razpravljanje na dolgo in široko o vzrokih razcepa o pravilnosti taktike Amsterdama in Moskve in o krivicah, ki so povzročili razcep, za neumeslno, ker nas to razpravljanje ne zbližuje in ker ni, kar ponovno poudarjamo, prvovrstne važnosti.

Mi smo za enofno strokovno organizacijo železničarjev, ki naj stoji na stališču razrednega boja, ki naj bo zgrajena na principu proletarske demokracije in ki naj pripada I. T. F.

Kateri centralni instanci v državi naj bi ujedinjena železničarska organizacija pripadala, in o vseh drugih vprašanjih naj bi odločali člani na kongresu. To poudarjamo ponovno.

Na sestanku, na katerega smo Vas vabili, bi se detajlneje pogovorili o bazi, kako bi se naj vršili razgovori in o bazi, na kateri naj bi stala ujedinjena železničarska organizacija in o tehnični izvedbi ujedinenja.

Smatramo, da bi bilo koristno, da bi za vprašanje ujedinenja zainteresirali tudi železničarske mase in da bi se bilo treba tudi ozirati na tiste, katere hočemo ujediniti. V to svrhu bi bilo umestno, če bi se po vseh večjih krajih, v katerih je zbrano večje število železničarjev, vršili sestanki ali shodi, na katerih bi o ujedinenju poročali Vaši in naši govorniki. Na shodih ali sestankih bi se pokazalo mišljenje železničarjev, kar bi za nas in mislimo tudi za Vas bilo odločilne važnosti.

Pri vsem tem pa si ne moremo kaj, da Vas spomnimo na Vaše prvo pismo od 23. II. t. l., kjer ste med drugim tudi pisali: »... učiniti ćemo sve da do toga (ujedinenja namreč) dodje, u koliko sa vaše strane bude gotovosti da se sporazumijemo na jednoj momentano mogućoj osnovici.« Mi smo to »osnovicu« podali. Vse drugo, kar sedaj zahtevate in pišete, ni več »osnovicas«, nego — oprostite — zavlačevanje in — referiranje.

Vendar naše nade niso ugasle in v želji, da naše iskreno prizadevanje za vpslavitev enofne železničarske organizacije ne ostane brezuspešno — pričakujemo Vašega odgovora in Vas sodružno pozdravljamo

Društveno vodstvo
Splošne železničarske organizacije.

Makuc m. p.

Iz vseh dosedanjih pism je jasno razvidno, da »Splošna železničarska organizacija« hoče ujedinenje in da se trudi na vsu moč, da se doseže sporazum. Poslednje pismo »Saveza« pa se že postavlja na odbijajoče stališče in

razpravlja o stvarih, ki so posrantske važnosti in katere bi naj rešili člani sami. Vidno je iz vsega tega, da so zapreka generali pri »Savezu«. Železničarji pa bodo morali iti preko generalov in se ujediniti preko njih. — Preokret v »Savezu« je pač povzročen največ od strani funkcionarjev »Saveza« v Mariboru, ali bolje rečeno, od »Strokovne komisije«, ki si ne želi ujedinenja. S tem bi namreč razne osebe poslale ničla in en tak funkcionar, ki pade, je pač tudi mariborski Bahun. Sedaj je vprašanje na članih, ali bodo radi enega Bahuna še razcepljeni ostali, ali bodo šli preko njega?

Kako se social-patrioti borijo proti brezposelnosti

O I. delavski pekarni v Ljubljani je bilo že dosikrat v našem listu govora. Danes pa moramo govoriti o dejstvu, ki je menda v zgodovini delavskega gibanja najpodlejše.

Danes, ko brezposelnost v Jugoslaviji šteje stotisoče bednikov, se v I. delavski pekarni v Ljubljani (pravilno bi bilo prohidelavski) dela 10 do 12 ur na dan. Začne se namreč s kvasom ob 10. uri zvečer in se z ostalim delom konča drugega dne ob 10. ali 11. uri dopoldne, ob sobotah pa celo ob 3. ali 4. uri popoldne, to je menda radi tega, ker zakon v svojem 17. členu zahteva, da se v pekarnah ne sme delo začeti pred 4. uro zjutraj in ne sme trajati več kakor 8 ur.

Plače teh bednikov nazovi-delavskega podjetja znašajo 325 do 375 Din na leden in 1 kg starega kruha, medtem ko drugod za 8 ur dela dobijo 350 do 400 Din in 1 in pol kg ali pa 2 kg svežega kruha.

Poročilo

o plenarni seji C. R. S. O. J., ki se je vršila 27., 28., 29. in 30. januarja 1924 v Beogradu.

Sodr. Makuc: Treba je delati na podizanju strokovnega pokreta, pa se bodo dobila tudi materijalna sredstva. Meslo kasarske discipline je v delavskem pokretu potrebna duševna disciplina. Centralizacija tiska je nemogoča. Centrale morajo biti v industrijsko najmočnejših krajih. Največja industrijska podjetja so v Sloveniji in Vojvodini. V Srbiji je več obrtniška kakor industrijska proizvodnja.

O železnicah nihče ne govori in zdi se mi, da živimo v zablodi, ako pravimo, da je vsako delo nemogoče. Danes je težko misliti o zvišanju članskih prispevkov.

Sodr. Tomanić: Centralni odbor ni sprejel od nekaterih Zvez nobene kvote. Sicer bi se s tem dalo opravičiti marsikaj, ali se nikakor ne da opravičiti to, da centralni odbor ni imel nobenih zvez, kakor je to slučaj na Hrvatskem. Centralni odbor je dajal za nekatere kraje na Hrvatskem navodila, ali ta navodila so bila dosikrat različna od onih, ki jih je dajal Zagreb. V I. O. ne obstoja edinstveno gledišče v konkretnih vprašanjih, s promeno funkcionarjev se pa menja osnovni pravec dela. Navaja slučaj v kragujevački livarni topov, kamor so se dala navodila, da se organizacija osnuje na profesionalni, ne pa na industrijski podlagi. Tudi o enofni frontli obstoja med nami odvojeno mišljenje. Vsak funkcionar, v vsakem kraju, za vsako vprašanje, ima odvojeno mišljenje, katerega on izvaja. Edina ovira je v tem, ker nimamo edinstvene strokovne politike.

Izven Srbije smatrajo delavci strokovno organizacijo kot predmet izkoriščanja. Člani organizacije so samo doleži, dokler jim ona zvišuje dne. Ko tega organizacija po »obznani« ni bila v slanju, tedaj so ti delavci šli delat akordno delo. To je slučaj s kvalificiranimi delavci, katerim so delodajalci šli na roko pri pogajanjih. Za njimi so šli v akord delat tudi nekvalificirani delavci, ali za to ni bilo organizacije. Da se pa to prepreči, potrebno je prosvelno delo med masami.

Ravnatoko se ni vodilo dovolj računa o industrijskem proletariatu, železničarjih in rudarjih.

Vse to pa ni mogoče v tej pekarni oviralo, da so tekom 6 mesecev vrgli na cesto 6 zavednih sodrugov in zaupnikov, ker se niso pustili odirati in izkoriščati in ker so zahtevali osemurni delavnik in vpošlevanje delavskih zaupnikov ter človeški postopek.

Torej na vsej črti, od velikega socialističnega delavca Macdonalda, ki gradi vojne ladje in ukazuje vojaške manevre, zaslužuje indijski in angleški proletariat, do malih pokornih slug kapitala v I. delavski pekarni v Ljubljani, vse je enako. Povsod je social-patritizem pokorni sluga buržuazije.

Na tak način rešujejo naši »pristni domači social-patrioti« problem brezposelnosti in ni potreba še posebnega komentarja.

Zivilski delavci, srite svoje vrste razredno bojovnih strokovnih organizacij in razženite le podle izdajalce, da ne bo ozračje preveč okuženo.

Zagrebski pokret se je ojačil. Tam reaktivna prepoveduje ljudi pevska društva.

Kvota Vam nismo dali, ker imamo v blagajni vsega skupaj Din 5.10. Zveze pa niso v slanju, da dajejo kvoto.

Potrebno je izvesti akcijo za brezposelnost in za legalizacijo pokreta v splošnem. Zagrebški proletariat je pripravljen, da take akcije prične. Na isti način je treba začeti akcijo zoper projekl za poslabšanje delavske zakonodaje. I. O. ni vodil računa o drugih pokrajinah, kadar se je reševalo vprašanje delavskih zbornic.

Miadine se ne sme odujiti, ker so nam potrebne sveže moči.

Sodr. Drag. Popović: Zahvaljuje I. O. za delo, tihoče se ujedinenja. Mi smo podpirali vsa stavkovna gibanja brez razlike na njih orijentacijo. Pomoč so dali člani, ne naše blagajne, na to pomoč lahko računate tudi v bodoče. V maju se vrši kongres naše Zveze, na katerem bo vsekakor padla odločitev, da se izstopi iz okvira nevtalitet.

Sodr. Petaković: Predlaga zaključek govorniške liste in omejitev govora na 15 minut.

Sodr. Milutinović: Zahteva, da se mu dovoli, da govori več kakor 15 minut. Odobreno je, da govori pol ure.

Sodr. Žorga: Zahteva, da se govorniku omladincev dovoli govoriti pol ure. Predlog je sprejet.

Sodr. De Gregorio: V Osjeku je delavstvo ostrašeno. Ni res to, kar pravi sođr. Tomanić, da smo sprejemali direktive iz Beograda. Zaradi tega, ker posamezne Zveze niso dale kvote C. R. S. O., ne moremo kritizirati dela I. O. To je pogreška zemaljske konference, ki I. O. ni dala nobenih direktiv. Radi pomanjkanja starejših funkcionarjev delo povsod zastaja. Mi lesni delavci smo imeli pred »obznano« v Osjeku oblasnega sekretarja, danes pa vidimo, da ne moremo vzdrževati takega tajništva in smo za medveznega tajnika. To zahtevamo smo tekom dveh let vnovič ponovili, ali smo bili vsakokrat odbiti; to pa je izzvalo, da so sodrugi v Osjeku sumili v delo poedincev v Zvezi in so vskali zoper pokrajinska avtonomna gledišča. V Zagrebu je pokret živ, ker ima nekaj sposobnih ljudi. Mi takih ljudi nimamo in apeliramo, da posvečate več pažnje temu vprašanju in določite medveznega tajnika, kate-

rega pa sami lesni delavci niso v stanju plačati.

Zvišanje članskih prispevkov je imelo slab vtis in nas je radi tega zapustila ena cela delavnica.

Osijek s svojimi 45.000 prebivalci ima dobro tretjino delavcev. O tem je treba voditi račun. Apeliramo na I. O. in zvezno centralo, da od časa do časa pošilja delegate v Osijek, ker jih tam že ni bilo od zemaljske konference. Izjema je edino pri kovinarjih. Od živilskih delavcev je prihajal Dijanič, ali kakor bi šel s košarico po jagode. Nadejamo se, da se bomo v najkrajšem času vselili v delavske domove.

V Osijeku je 760 lesnih delavcev, 359 kovinarjev, 160 oblačilnih delavcev, 796 živilskih delavcev, 280 usnarjev in 1200 slavnincev. Od teh je organiziranih: 200 lesnih delavcev, 93 kovinarjev, 130 krojačev, 35 usnarjev in 32 slavnincev. Imeli smo 21 mezdnih gibanj in 7 stavk.

(Dalje prih.)

Za kovinarje.

Jesenice. Zavedajoč se važnosti mezdne pogodbe, so delavci žične valjarne v podjetju Kranjske Industrijske Družbe na Savi sklenili, da v obrambo proti kršitvi te pogodbe s strani imenovane družbe nastopijo boj do skrajnosti. V protislovju z izjavo generalnega ravnateljstva z dne 5. marča, da je družbi popolnoma vseeno, ako gredo delavci žične valjarne delat v tovarno na Javornik ali ne, je isto ravnateljstvo izdalo odredbo, da nimajo izprti delavci pravice do dajatev Bratovske skladišnice v obliki hranarine, podpore za porodnice, dečjo opremo itd. Na intervencijo glavnega zaupnika je sicer ravnateljstvo to odredbo umaknilo, pač pa je to jasni dokaz, da se je hotelo maščevati nad izprtimi delavci, kateri ne zahtevajo nič več in nič manj kot upoštevanje v pogodbi vsebujočih delovnih pogojev. Nadejamo se, da bo/splošno delavstvo pri K. I. D. izprtim delavcem stalo ob strani z moralnimi kot finančnimi sredstvi in s tem olajšalo borbo do popolne zmage, ki je mogoča le tedaj, ako se vsi zavedamo svojih dolžnosti napram izprtim delavcem. S tem bomo pokazali tudi gospodu Golmajerju, da se zavedamo svojih dolžnosti, da smo pripravljene štiti priporjene pogodbe kljub njegovemu kričanju na sestankih, da nimamo nikakih pravic sklicevati se na te pogodbe in da nas iste ne tangirajo. Kdo ima pravico braniti pogodbe: ali gospod Golmajer, ki je izjavil, da naj bi šli delavci delat brez 30% doklade, ali pa delavstvo, katero si je z naporom priborilo

razmeram že itak neodgovarjajoče mezdne in delovne pogoje? O tem bomo še govorili po zaključitvi tega spora. Ob enem pa bomo takrat vprašali razne Mohoriče, kdo je »neodvisna baraba«, mi ali tisti, ki spreminja svoje prepričanje hitreje in pogosteje kot podlasice svojo dlako v jesenskih dnevih.

Iz delavnice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Javnosti bo mogoče komaj znano, da se nahaja v Ljubljani vojaška delavnica, v kateri je zaposlenih nad 200 civilnih delavcev. Plače teh delavcev so tako mizerne, da ne morejo ne živeti in ne umreti. Ako vzamemo, da ima kvalificirani delavec s šestčlansko družino komaj 50 Din, nekvalificiran pa 30 Din dnevno, potem se ni čuditi, da hodijo ti delavci na delo le še kot sence in ne več kot ljudje. Delavstvo je po svojih zaupnikih vložilo spomenico za povišanje plač na ministrstvo vojne in mornarice že novembra meseca 1922 in do danes ni dobilo niti pare. Ministrstvo vojne je pač obljubilo že nešteto krat, a dalo ni nič. Lansko leto meseca novembra so se zopet vršila pogajanja med ministrstvom vojne in med delegati Saveza radnika metalne industrije i obrta Jugoslavije, za izboljšanje gnotnega položaja delavstva in izdelana je bila že tudi skala, po kateri se ima izplačati delavstvu vseh delavnic povišanje plač s 1. decembrom minulega leta, vendar minul je mesec december, denarja pa ni bilo, prišel je januar, delavstvo se je povpraševalo kaj je s plačami, ali plač ni bilo od nikoder. Na ponovno intervencijo delegatov Saveza in delavskih zastopnikov pri ministru vojne, se jim je reklo, da je ministrski svet odobril kredit za izplačanje povišice delavskih dni, vendar pa ne more izplačati, ker finančni minister nema para. Zopet smo čakali meseca, prišel je marec, delavstvo se je zopet vprašalo kaj je s povišico ali odgovor je bil zopet drugačen: vojni minister je na ponovno intervencijo delegatov Saveza odgovoril, da ko bo budget sprejet, da se takoj izplačajo dogovorjene plače.

Vprašamo se sedaj, kaj je resnica? Kam je šel denar, kateri je bil nakazan v dvanajstih mesecih januar, februar in marec?

Ako je bil denar v resnici nakazan, bi delavstvo gotovo moralo dobiti že zdavnaj tiste bore pare, katere kruto potrebuje. Ali se pa nas za nos vleče, kakor ostale državne nameščence in vprašamo ministra vojne, koliko časa še bomo čakali in čakali, ter pričakali — nič.

Na Jesenicah traja izprtje žičnih valjarjev še dalje. Kranjska Industrijska Družba je tista, katere hoče prva odvzeti zadnje pravice delavstvu, t. j. kolektivno pogodbo, za katero se je delavstvo K. I. D. borilo toliko časa. Apeliramo na oblastno Inšpekcijo dela v Ljubljani in druge socialne urade, da vendar ukrepejo potrebno in pristržejo K. I. D. peruti in zaščitijo šibkejšega. Na vse ostalo delavstvo pa apeliramo, da pomaga in podpira jeseniške kovinarje v njihovi borbi.

Novice iz kovinarskih obratov v Ljubljani.

V obratu Žabkar ne delijo dobrosrčnosti samo mojstri in ravnatelji, marveč pomagajo isto deliti tudi nekateri delavci in denuncirati svoje sodelavce, samo zato, da se prikupijo svojim gospodarjem. Opozorjamo dotične delavce, ki so tudi prizadeji, da se vendar že enkrat spametujejo in opustijo nesramno delo denunciantov. V obratu Samassa se vrši isto, ali še bolj spopoljeno. G. mojster, katerega smo zadnjič opozorili v Strokovni Borbi, da delavstvo ni živina, se jezi in pravi, da bo svoje delo še podvojil. Vajenci in sodrugi, pripravite se, da boste delili tudi vi milo za drago. — Vsi v organizacijo, da branite sebe in vajence, vaš up bodočnosti.

Za železničarje.

Nehvaležnost — plačilo železničarja.

Ljubi Tine, še veš, kako smo delali v časih bivše K. u. K. Feldtransportleitung? Kolikokrat sem prišel še kot strojni mojster pozno ponoči domov in utrujen zaspal, ter sladko sanjal o »zastojnih križcih« in o uradniškem činu, pa me je prebudila iz sanj skrb, ali sem vse prav naredil. Tekel sem o polnoči v kurilnico pogledat in večkrat me je dobil g. inž. Šega in me vprašal, kaj delam tako pozno ter me očetovsko potrepal po rami. — Postal je on »tajni cesarski svetnik« za izredne zasluge v bivši Avstriji in po prevratu, ko je kljub temu nazivu hitro splezal na ravnateljsko mesto, je nagradil še mene in me povzdignil v uradniški čin. Zaslužil sem si s svojim neumornim delom v Jugoslaviji zlato medaljo, ko sem spremljal dvorni vlak. Delam po 12 ur na dan v pisarni in čakam, da se mi izpolni le še ena želja, »da postanem inšpektor.« Sedaj mi pa še teh premogovnih premij ne privoščijo. Težko je, težko. In si je pogladil glavo g. viš. rev. France in vzdihnil: Odpusti jim, o gospod, saj ne vedo kako mi delamo.

Kako vara buržuazija proletarijat.

Od časa do časa zasmrdi v buržuazni družbi tako, da zagovore celo v parlamentu o takem smradu ljudje, ki so, kakor se reče, »izvoljeni od naroda«, da skrbijo za dobrobit države in ki dajo državi »me »demokratska država«. Ta dobrobit in skrb za državo, recite za organizacijo eksploatatorjev, je od teh »izvoljenih« seve tako velika, da porabijo v svrhu »strankinih interesov« tak družabni smrad, ali kakor pravijo olikanci »korupcijo«, ki jo zakrivi vlada, ki je slučajno iz pripadnikov druge meščanske stranke. Oni pa, kakor drugi so si enaki v eksploataciji proletarijata in izrabljajo njegovo bedo le za sredstvo svojih strankarskih bojov.

Tako so v parlamentu v Beogradu opozicionarji izrabili bedo železničarjev za to, da udarijo po radikalski vladi, ter ji očitali kako je varala železničarje. Povedali niso samo pri tem tega, kako so varali sedanji kritiki ravno iste železničarje, ko so bili oni na vladi.

Očitali so prevaro nad železničarji v Srbiji, posebno v Nišu v delavnici. Ker so blizu volitve, so se klerikalci spomnili, da bo trebalo tudi nekaj besed o železničarjih v Sloveniji, ki so jih izvolili in za katere še dosedaj niso ničesar naredili. Tako je tudi znani Žebot govoril o velikih krivicah slovenskih železničarjev, ki se jim gode v železniških delavnicah. Psoval je vlado s sleparji in kaj zanimivo je gledati, ko zastopnik kapitalistov psuje odbor (vlado) kapitalistov, da ni imel usmiljenja s sužnji — železničarji. Kakor da bi delal kak drug odbor (vlada) drugače. Železničarji so to že poskusili tekom svoje borbe za kruh in svojo človeško dostojanstvo. Eni so jih streljali, če so zahtevali pravico, drugi so jih varali, tretji zasmehovali itd. Samo nikdo jim ni dal tega, kar so zahtevali.

Res je, da tega, kar so doživeli železničarji (pa tudi ves ostali proletarijat) za časa ignorantskega režima radikalov, dosedaj še niso doživeli v taki meri. Tudi še niso videli take korupcije in podkupovanja. Ali to je le neizbežni pojav propadanja kapitalizma. Kar je vse obljubljal bivši minister Janković, člen v verigi buržuaznih radikalskih mogotcev, in lagal železničarjem, to je le nekoliko preodkrita ali recimo s stališča buržuazije — prenerodno izdana skrivnost postopanja kapitalistov in njihovih trabantov s proletarijatom. Proletarijat naj bo uverjen, da nima ničesar, niti kakšne šne milosti ali usmiljenja pričakovati od tistega razreda, ki ga drži v okovih in pije njegovo kri. Zato tudi takšni govori v parlamentu, kjer se uporablja beda tega ali onega dela proletarijata za pred-

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

LISTEK.

B. M. Fritsche. Poslovenil F. P.

Kaj je buržuazija?

(Nadaljevanje.)

Izpostavilo se je, da večina otrok boleha na izkrvavljenu (grbi) hrbta in na boleznih v nogah, žene pa na spolnih boleznih. Deset let pozneje, to je leta 1842. raziskovali so se delovni pogoji v premogovnikih in se je pokazalo, da je večina delavcev sestavljena iz dece od 5 do 13 let in od mladostnih delavcev od 15 do 18 leta. Delavni čas je bil tudi tukaj 11 do 14 ur dnevno. V premogovnikih ni bilo nobenih varnostnih mer za slučaj nezgode in so delavci poginjali v masah. Za voljo dobička je na ta način pogubila angleška buržuazija cela pokoljenja žena in dece. To isto je delala, in dela, buržuazija ostalih držav.

Ravnoisto, kakor je zdravje in življenje delavcev buržuaziji samo sredstvo za večji dobiček, tako ji ni tudi življenje vojakov nič drugega, kakor sredstvo za profit.

Vzemimo tudi za to primer iz Angleške in sicer zelo očiti primer.

Koncem 19. stoletja odločili so se angleški kapitalisti za osvojitve Transvala in so napovedali Burom vojno. Šlo se je za to, ker Transval obiluje zlatom in dragimi kovinami. Čeprav so raziskovanja zlata in ostalih dragih kovin nesla an-

gleškimi kapitalistom veliki dobiček (dividende v takih družtvih) vedeli so isti, ako Angleži zavzamejo te zlate rudnike, da bo dobiček še mnogo večji.

Kapitalisti so vsled tega prisilili angleško vlado, da napove Burom vojno. Oni so namreč filozofirali: »Ako zavojevanje Transvala bo zahtevalo 20.000 vojakov (žrtev) in ako se s pomočjo teh žrtev dividenda (dobiček) delniške družbe za raziskovanje zlata v Transvalu zviša za 250 milijonov funtov šterlinga, to bi vsako žrtvovano življenje prineslo letni višji dobiček od 1.250 funtov šterlinga.«

Te besede so posnete iz enega angleškega social-demokratskega časopisa. Niso to besede angleške buržuazije ali ni dvoma, da je ona takrat, ko je Burom napovedala vojno — tako mislila. V mislih in v duši pretvorila je buržuazija vsako vojaško žrtvovano življenje v fantaziji buržuazije pretvara v denar.

Kako bi zamogla svobodno izkoriščati delavca in konumeta, buržuazija je razglasila, da država nima pravice mešati se v odnos med delom in kapitalom. Ta nauk znan je pod imenom »državne nekontrolne«. Buržuazija se boji, da bo mešanje države v medsebojne odnose kapitala in dela privedlo k zmanjšanju dobička in k zaščiti prekomernega izkoriščanja od strani delodajalca. No vsakokrat, kadar je delavska stavka postala nevarnost dobičku kapitalistov, so ti, še od večeraj odločni nasprotniki državnega

mešanja, obrnili se k državi s pozivom: da se vmeša v odnose dela in kapitala in da dokrajša predrzen nastop delavcev s tem, da pošlje vojaštvo, ki bi vspostavilo red, ako je pa potrebno, tudi streljajo na stavkujoče.

Z gledišča dobička razmatra buržuazija državo in njeno vlogo, recimo tako: da kapitalisti lahko vlečejo večji dobiček, se ti država ne smeš mešati v odnose dela in kapitala; dolžna si pa to storiti takrat, ko bo naš dobiček v nevarnosti.

Ravnoisto egoistične želje rukovodijo buržuazijo v političnem življenju.

Kadar pripada oblast agrarcem (veleposestnikom, t. j. plemstvu) in monarhu, tedaj nastoja buržuazija zrušiti obstoječi družabni red, prepustijo pri tem ostalim razredom, posebej pa delavcem, da izvedejo revolucijo, da se borijo in prelivajo kri, ona si pa pozneje na lokavi način osvoji vse sadove njihove (delavske) zmage. Drugače povedano: ravno tako, kakor v gospodarskem življenju sili delavca, da za neplačano delo donaja dobiček, tako ga ona v političnem smislu prisili, da žrtvuje življenje in ji pomore do oblasti.

Evo dva slučaja:

V juliju 1830. je izbruhnila na Francoskem revolucija (takozvana julijska revolucija). Buržuazija, meščanstvo in delavci so vstali proti kralju (Karolu X.) in proti njegovim pomagačem — plemičem.

Pariške ulice so bile prekrte z barikadami, na katerih so se borili samo delavci z nekaj meščanskimi inteligenti. Buržuazija je med tem časom sedela mirno doma. Ko pa so bili kralj in plemstvo vrženi z oblasti, je buržuazija celo stvar uredila tako, da je cela oblast prešla v njene roke. Volilne pravice niso dobili delavci in meščani; dobili so jo debeli posestniki-kapitalisti.

Isti slučaj se je ponovil na Angleškem leta 1832., kjer je do tega časa oblast bila v rokah zemljeposestnikov. Ker pa to buržuaziji ni bilo po godu, je spuntala delavce, da so nastopili ter je začela vstajati. Vlada je popustila, oblast so pa vzeli v roke kapitalisti; delavstvo in meščanstvo pa ni dobilo nič.

Na ta način se koristi buržuazija z delavstvom, ne samo kot sredstvom dobička, ampak tudi kot s hrano topov v revoluciji in ona zida nad njihovimi životi svojo oblast.

Dokler je na oblasti plemstvo, je buržuazija revolucionarna in ta revolucionarnost je samo v besedah. Ona sklicuje sestanke in dogovore, na katerih plačani govorniki iznašajo na dan strašne stvari, ki bi imele uničiti buržuaziji neugodne razmere. Ko pa vstane narod, ko narod preide od besede k delu, se ga buržuazija boji še bolj kot plemstva, in se hitro odstrani do revolucije. Ako je narod premagan (v slučaju stare moči in oblasti plemstva), tedaj buržuazija rade volje postane izdajalec ljudstva. Ona se odstranjuje od še večerajšnjega

met, ne prinesejo trpinom prav nobenega zboljšanja, prav nobenih, niti najmanjših koristi; to le služi včasih kot predmet medsebojnih buržuaznih sporov, ki so grupirani v raznih svojih strankah. Neštivilne same po sebi, hočejo s tem pridobiti na svojo stran proletarijat. In tiste obljube radikalov pred 18. marcom lanskega leta je bil tak mane- ver; sedanji govori v parlamentu o rudarski stavki in o varanju železničarjev so ravnotaki manevri druge buržuazne grupe, da vzbudi simpatijo in s tem pri volitvah ujame proletarske glasove. Da se speče kakšen kruh iz te moke, ni seve niti za misliti.

Zato naj železničarji pazijo in naj se ne dajo prevarati. Blebetanje v parlamentu in kritiziranje, kako se postopa z železničarji, je le ironija. Da bi pa kdo zinil in zahteval odpravo »Zakona za zaščito države«, ki je ustvarjen zato, da drži za vrat ves proletarijat, da ga lažje vsak falot izkoriščava, ga med buržuazijo in njenimi trabanti ni in ga ne bo. Tisti zakon, ki je uničil delavski pokret in razpustil strokovne organizacije, je vsem mil in drag, zato se ga ne dotaknejo. Lepše je govoriti o bedi in psovati, cilj, si mislijo, ki ga hočemo doseči, t. j. dobiti glasove pri volitvah, je s tem dosežen.

In zato kritika in interpelacija v parlamentu o rudarski stavki — in o železničarski bedi in varanju, od buržuaznih trabantov ni nič drugega, nego pripravljane tal, da bi rudarji in železničarji lažje šli k volilnim skrinjicam teh trabantov.

Rudarji in železničarji (in ves proletarijat) si naj zapomnijo, da jih ne bo odrešil noben odrešenik, nego sami s svojo organizacijo se bodo odrešili. In to z razredno bojovno organizacijo. Mi moramo zlomiti »zakon o zaščiti države«, to sulico buržuazne strahovlade nad sužnji — proletarci.

Naj živi razredno-bojevna strokovna rudarska in železničarska organizacija!
Dol z zakonom o zaščiti države!

Železničar!

Železničarski shod na Savi
sklicuje podružnica »Splošne železničarske organizacije« v Trbovljah za dne 30. marca t. l., ob 2. uri popoldan v gostilni Pošta.

Dnevni red:

1. Položaj železničarjev.
2. Ujedinjenje.
3. Razno.

Referent pride iz Ljubljane. Sodrugi, vsi na shod!

Odbor.

Za rudarje.

Tajnosti bratovske skladnice

v Trbovljah

(Nadaljevanje.)

Na drugi seji predstojništva bratovske skladnice sva bila s sodr. K. izvoljena za preglednika bolnice v Trbovljah. Treba je bilo tudi pregledati inventar in nabaviti nekaj novega perila, katerega je bolnici manjkalo. Z doktorjem smo ugotovili kaj in koliko je česa treba. Nabavil sem vzorce iz raznih trgovin ali ravnatelj Pauer mi je vse vzorce zavrnil, češ da nimam pravice izbirati, ker on odloča, kaj se bo kupilo. Ugotovili smo v zapisniku, da imamo izvoljeni pregledniki pravico poiskati in izbrati blago tam kjer je cenejša, ali ravnatelj Pauer se ni brigal za ta veljavni sklep. Nabavil je dražje in slabše blago v konzumu; škodo ima seveda bratovska skladnica. Izbirala sta blago gg. Režun in Letnik, čeprav te pravice kot nastavljenca bratovske skladnice nimata. Ko sem se potem v konzumu informiral, koliko in kakšno blago sta vzela, sem videl na naročilnem listu (Verlang-schein) da se je vzelo eno tretjino blaga več kot je bilo določeno. Da sem se pa brigal za to stvar, gospodom seveda ni bilo po volji. V zapisniku je določeno, da se odda v izdelavo nabavljeno blago vdovi Kršičevi, gg. Režun in Letnik pa sta ta sklep pregazila in oddala delo drugi šivilji.

O razmerav v bolnici ni treba dosti govoriti. Vsakdo, ki je imel nesrečo, da je moral biti par dni v bolnici, ve kako je s hrano itd. Govoril sem enkrat s strežajem Francom in ta mi je razložil, kako je mogoče, da si je g. Letnik »prihranil« potrebne svote za hišo in kdo je »hranil in varčeval« mesto njega. Tudi o nekakih znakih z rimsko X. in I., III. itd. na receptih mi je govoril Boja, teh znakov ni delal zdravnik, a od njih je bila odvisna kvaliteta in cena in seveda tudi učinkovitost zdravil.

(Op. uredništva. Iz dolgega poročila smo priobčili samo par stvari, da bodo rudarji vedeli, da se marsikaj godi kljub vsem odborom itd. in da morajo strogo paziti, da bodo tiste pravice, kolikor jih dajejo razni zakoni, tudi izkoristili. Pri bratovski skladnici odločuje sam ravnatelj in nastavljenca, odbor je pa samo zavesa, ki naj razne mahinacije v očitno škodo rudarjev zakrije. Mogoče objavimo prihodnjic še druge stvari).
Mednarodni pregled.

Trbovlje. — Milo se ni je storilo pri sreč, ko sem videl priletnega sodruga, ko je prišel na organizacijo in poravnal

svoje članske dolžnosti. Z zadnjimi kronami je dokazal, da se ne huduje nad organizacijo, če smo doživeli poraz v zadnji stavki in da je zaveden sudrug. Če tudi si jih je odtrgal od svojih ust težko, ker se nahaja v bolniškem stanju in ker je bil dva meseca v stavki, ter še po stavki brez zaslužka kod odpuščen, vendar je čutil potrebo, ono, ki je tisočem njegovim tovarišem deveta briga. Ako ravno je eden izmed onih, ki ni dobil v stavki nobene podpore, je ostal zvest svoj razredni organizaciji ZRD, ostal zvest sam sebi in svojim tovarišem. Ni organiziran zato, da bo v slučaju stavke 10 krat toliko potegnil iz organizacije, kolikor je znosil v njo, kar se je pokazalo pri tisočih drugih ravno v zadnji stavki. Ker niso dobili toliko podpore, da bi brezskrbno živeli, se sedaj hudujejo nad organizacijo in je ne poznajo več, ako ravno so organizirani oni sami, ne pa par tistih, ki so širčali čez mejo. Sodrugi! Kadar bode vsi tako zavedni in se ne bode zanašali samo na podpore v vaših bojih, ampak, da se bo vsak sam dobro pripravil da vstraja, tedaj Vam je zmaga zagotovljena. Kličem Vam sodrugi, vsi v organizacijo ZRD, dokler je še čas, sicer bomo zgubili še to, kar smo si tekom večletnih bojev pridobili. L. K.

Trbovlje. — Sodrugom rudarjem v prenišljevanje. Kako smo izkoriščani in šikanirani, mislim da Vam ni potreba še posebej omenjati. To sprevidite pač sami, ker se množijo popraševanja, kaj da je vsemu temu krivo? Krivi smo si tega v prvi vrsti sami. Kriva nam je naša brezbriznost napram naši strokovni organizaciji, ker smo takorekoč pravi čakovci. Večkrat slišim tega ali onega, jaz bi se že organiziral, ko bi bili tudi drugi organizirani. Vidiš, sodrug, da si v zmoti! Dobro, ako bi bil zaveden pa bi se Ti najprvo organiziral, potem pa bi se na prsi potrkal in bi rekel; jaz sem pa organiziran in bi dal s tem drugim vzgled, in prepričan sem, da bi imelo to vseh, da bi Ti tudi drugi sledili. Znano mi je, sodrugi, da se kolikortoliko še zavedate, ker vem, da še posegale po svojem delavskem časopisu »Strokovni Borbi«, kateri je v primeri z meščanskimi listi najcenejši in stane torej posamezna številka bore 1 Din, izbaja mesečno štirikrat, torej so štiri dinarji, priloži zraven štiri dinarje, je osem dinarjev, in imaš plačano članarino za cel mesec poleg tega dobiš list v svoje stanovanje. — Zopet drugega slišim, ko se izrazi, ja kaj bom pa plačeval organizacijo, saj mi tako nič ne pomaga, teh osem dinarjev pa raje zapijem. Prosim te, sodrug? Koliko vina pa dobiš danes za osem dinarjev? Niti en liter ne, saj stane čisto navadno vino en liter ednajst

dinarjev. In ali ti je s tem litrom že vstreženo? Znano mi je, da se ob priložnosti in sicer navadno ob plačilnih dnevih popije več in sicer vsak posamezen do dva, tri litre. To bi zneslo 3 krat 11 Din je 33 Din. V tem, ko bi plačal mesečni prispevek svoji strokovni organizaciji ZRD samo osem dinarjev. Vem po svoji lastni izkušnji, da si potreben, lahko si ga privoščiš večkrat kakšen četrt. Med tem pa ne pozabi svoje dolžnosti, da moraš biti ob enem tudi vsaj strokovno organiziran. Ker le potom strokovne organizacije se boš lažje boril proti vsem nakanam kapitalističnega razreda, kateri nam deli v današnjem času svoje dobrote v obliki: brezposelnosti, v zniževanju plač, v podaljševanju delavnega časa, v poslabšanju socialnih zavarovanj itd. Zatorej sodrugi! Apeliram na vas, strnite se v svoji razredni strokovni organizaciji ZRD in ne nasodajte tistim laži-provokatorjem, kateri trosijo med Vas razne laži, bla-tijo Zvezo in njene zaupnike, da Vas s tem odtujujejo od skupnosti. Vedite, da le v slogi in skupnosti je meč proletarijata. To čutimo mi rudarji na svoji lastni koži najbolje. — Preč s temi plačanci kapitala! Naj živi Zveza rudarskih delavcev!
Rudar: M. W.

Premogovnik Lepavina, Hrvatska

potrebuje 30 kopačev in 30 naučnih kopačev. — Nastopijo lahko že s 1. aprilom 1924. — Natančneje pri »Zvezi Neodvisnih Strokovnih Organizacij« v Ljubljani.

Za živilske delavce.

RESNICA O ORGANIZACIJI ŽIVILSKIH DELAVCEV.

Ne bom govoril na dolgo in široko, zakaj da smo se ločili in šli narazen. Dopisun »Delavčevega« članka bo počasi sam prinesel grehe podružničnega odbora in zgrešeno takiko podružničnih funkcionarjev na dan. Tukaj, dragi družje, si sam priznal o Kratochwilu in njegovih pristaših, da so bili nezmožni vodili nadalje pokret živilskega delavsiva. Toda malo pozno si to povedal, to sem že jaz večkrat pisal in še v podružničnem in centralnem odboru kritiziral, toda takrat, ko sem Vam to govoril, kar je sedaj faki, takrat sem bil razbijač in zato tudi izključen. Dopisun Irdi, da

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

zaveznika (ljudstva) in ga prepušča njegovu usodi, t. j. streljanju, zaporu in izgnanstvu; ona trga kos oblasti, ki jo ji stari režim rade volje odstopi, samo da jo pridobi na svojo stran in zoper delavstvo.

Tako je na primer storila nemška buržuazija v revoluciji leta 1848. (Pa tudi leta 1923. Opomba prevajalca.)

V tej trgovini s starim režimom se jasno vidi trgovski karakter duše tega (buržuaznega) razreda, — razreda trgovcev, ki kupujejo delavske roke, prodajajo blago in trgujejo z denarjem.

Ko pa buržuazija v revolucionarnem času stoji z delavstvom obraz v obraz, tedaj se vidi njeno neprijateljsko razpoloženje proti delavstvu, čeprav ga ona ob navadnih prilikah samo izkorišča, to ga sedaj nastoja popolnoma iztrebiti.

Evo dva očitna slučaja:

Februarja meseca leta 1848. je izbruhnila v Parizu revolucija. (Tako zvana februarska revolucija).

Dokler so države in dežele bile slabo naseljene in dokler je življenje bilo enostavno, se je materielnim zahtevam ljudi lahko zadovoljilo z drobnim proizvodnjem, s poljedelstvom in obrtjo. Povsod je vladal poljedelski in obrtni način življenja. Glavni razred so bili mali posestniki, kmeti in obrtniki. Vzporodno z naseljevanjem in razvojem življenja je drobno gospodarstvo izgubljalo svojo vrednost, nastala je potreba novih reform proizvodnje in bolj organiziranega prometa blaga. Spričo

tem družabnim potrebam se je porodila industrija in trgovina. Čim večja so postajala blagovna tržišča, tem nepopolnejši je bil sistem ročnega proizvodnje. Pojavila se je potreba ogromne količine blaga, ki bi bilo poceni in bi ga mogel lahko vsak kupiti. Izvesti to nalogo je mogel samo stroj, tovarna, in so ljudje prešli od prejšnjega drobnega proizvodnje k debeli strojni produkciji.

Predvsem se je oprijela lakega načina proizvodnje Angleška že koncem 18. stoletja, po njej pa so oprijele to tudi ostale napredne države Evrope, Amerike in Azije.

Povsod se je obrazoval razred ljudi, ki so razpolagali z velikimi vsotami denarja, s kapitalom, torej razred kapitalistov. Eni so gradili tovarne in zavode, najemali delavce, kupovali stroje in proizvodili blago, drugi so se bavili s kupčijo in preprodajo, tretji pa, ki so imeli mnogo denarja, so ga izposojevali na obresti ali pa vlagali v industrijska in trgovska podjetja.

Na ta način se je razdelil kapitalistični razred na tri dele: na industrijce, trgovce in finančnike. Analogno temu govorimo o industrijskem, trgovskem in bančnem kapitalu. Kapitalistični razred se imenuje — buržuazija.

Ta razred je postal v 19. stoletju gospodujoči razred v vseh naprednih državah. Ljudje so stopili z njim v »buržuazno« periodo svoje zgodovine, v kateri se še danes nahajajo.

Buržuazija je dala človeštvu mnogo dobrega. Tega, kar je ona storila pozitivnega, ne smemo tajiti. Ona je uvedla nov način proizvodnje s pomočjo strojev, način, s katerim se omogoča snabdevanje neobhodno potrebnih produktov (razen onih kmečkega gospodarstva) milijonsko število naseljencev vseh držav in tudi divjih plemen po otokih. Ona je izumitelj najbolj dovršenih strojev, ki z ene strani v velikem olajšujejo človeško delo, z druge strani pa v velikem povečavajo produktivnost tega dela. Ona je dvignila ogromna mesta, v katerih je postavila velike zavode in tovarne, uprave, šole, univerze, skladišča blaga, gledališča itd. in omogočila, da ta velika mesta z milijonskim številom prebivalcev lahko preskrbi z vsemi udobnostmi in lepotami. V interesu hitrejšega prometa blaga in ljudi je izboljšala prometna sredstva, zgradila nove ceste, železnice, kanale, zapor-nice, iznajdla lokomotive, parnike in električne vagonce. In kakor da bi nankrat zmanjkalo prostora za vse te ljudi. Da zamore dobivati čim hitreje razne vesti in novosti, je uvedla dnevni list (časopisje), postavila je po celotni sferi brzojavne žice, iznašla je celo telegraf brez žice. Uporabila je znanost za izboljšanje proizvodnje, pripomogla je k razvoju kemije, fizike, mehanike. S trudom svojih učenjakov je bogatila celi svet z mnogimi naučnimi resnicami in odkritji.

Ker je pa potrebovala čim večje šte-

vilo svobodnih delavskih rok, je buržuazija uknila tlako povsod (razen Bosne in Hercegovine, kjer zahvaljujoč srednjeveškemu suženstvu in klečeplastu buržuazije pred okupatorsko oblastjo še danes obstoja), koder ga je pa še bilo, je osvobodila kmeta izpoujarna varušiva in odvisnosti posestnika.

Ker je pa potrebovala pismenih, bolj izobraženih delavcev, ki bodo sposobni delati s stroji, je uvedla splošno šolsko obveznost. S tem je razgnala prejšnjo temo neznanja, uničila je mnogo neumnih in škodljivih zablod in predsodkov.

Buržuazija ni priznavala razdeljenosti ljudi na narodnosti in vere, razgledala je enakost vseh narodov in ver. Spoznavši potrebo ogromnega tržišča je razbila skalo, ki je delila zemlje in narode in zvezala celi svet s trgovskimi zvezami in interesom prometa blaga.

Povsod, kjer je stari politični ustroj — samodržstvo in absolutizem — z nasiljem in terorjem zaviral razvoj novega načina proizvodnje in s tem v celoti zvezanega družabnega reda, ga je buržuazija ali popolnoma odsranila, ali ga pa zamenjala z drugim, bolj dovršenim državnim redom — konstitucionalnim, ustavnim, slonečim na strogo opredeljenih zakonih in v pokorščini vseh državljanov tem zakonom.

Kakor vidimo, je buržuazija dala mnogo dobrega in je bila dalje časa nositeljica napredka.

(Dalje sledi.)

nisem večkrat z mojimi nazori imel uspeha. Sedaj se vidi, čegavi nazori so bili pravi. S s. Meznaričem sva se strinjala, čeravno sva si bila politična nasprotnika; na žalost je bil on le nastavljenec in kot tak ni mogel pri zadnjih gibanjih dosti opraviti. Jaz sem pa ostal v manjšini s svojimi predlogi. Zakaj ste potem te ljudi še branili v »Delavcu« (glej članek Krafofila in Kovača)? Dokaz, da kljub tej zgrešeni poti raznih nezmožnežev nisem sabotal, kakor mi očita dopisun, ko sem zahteval razsodišče in sklical dva shoda, da gremo pomočniki nazaj in da ostanemo enotni in da mene sprejmo nazaj kot člana, ki meje izključila Krafofil-Kovačeva grupa; niso hoteli in so rajši pustili, da se vse razbije, samo da oni komandirajo. Ti pa hočeš nočeš moraš iti. To ni proletarska demokracija in tišča širokogrudnost, o kateri zmeraj frazirate v »Delavcu«.

Glede osemurnega delavnika praviš, da naj molčim in da mi še nismo storili ničesar. Poglejte malo na Zagreb, kaj se je storilo. Kdo pa je zahteval pri osrednjem odboru to in kdo je ponoči kontroliral pekarnice. Mogoče Vi? Znano mi je, da so sodrugi to delali brez vsake odškodnine. Vaša gospoda pa je zahtevala samo za raznašanje vabil po 50 Din in to so dobili tisti, ki so bili v službi namesto brezposelnih.

Da je krivo tudi osrednje društvo, ti povem to, ker sedaj vidim, da ne veš, kdo je bil. Na seji centralnega odbora, katerega član sem bil in tudi funkcionar, se je sklenilo sledeče: Centralni odbor je sklenil na svoji seji, da se podružnica razpusti na podlagi društvenih pravil iz sledečih vzrokov: Podružnični odbor je preko centralnega vodstva sklenil pogodbo z zadrugo pekov in kolačnikov, ki uničuje vse prejšnje pridobitve glede osemurnega delavnika, nočnega dela in izplačila nadur. Izključil je tudi s. Meznariča od pogajanj, ki je bil edini kompetenten, da zastopa centralo in vodi pogajanja. To se je sklenilo in tudi odglasovalo. Obenem je bilo rečeno, da se ustanovi nekakšna sekcija za čas, dokler se to ne razčisti. Seveda so zagnali pri podružnici velik hrup čez to moje delo, da so razpustili podružnico. Toda oni niso hoteli pristati na to in so zahtevali, da se skliče ponovna seja in da se povabi tudi podružnični odbor. Centralni odbor je pristal na to. Na seji je prišlo do prerekanja, ker so podružnični delgati zahtevali, da se to preklicuje, ali pa da se odcepijo. Šlo je na glasovanje, kjer je centrala propadla in so zmagali podružnični delegati s tem, da je centralno vodstvo kršilo prejšnji sklep in potem še dalo možnost do glasovanja. Krafofilu in njegovim pajdašem je bilo jasno, da je izgubljena. Nato se je vršil shod in na ta shod je prišel sam centralni predsednik Stern in predlagal absolutorij za Krafofila, čeravno je ta malo prej govoril proti njemu in proti celemu centralnemu odboru. Kdo je tukaj kriv? Glede Magušarja mi svetuješ, da naj se sam pogovorim z njim. Ne gre tako. Magušar je centralni blagajnik v odboru Strokovne komisije, delovodja I. Delavske pekarnice. In ta gospod šikanira delavstvo, odpušča zaupnike, uvaja nočno delo in odrlgava izplačila nadur in pomočniki morajo zopet voziti kruh po mestu. Kdo tukaj dela in se bori za načela? Zakaj ne skličete delegate skupaj, da se pomenimo, kar smo zadnjič predlagali, in pogledamo malo v zapisnik centrale. A. P.

Za občinske delavce.

Sestanek občinskih delavcev in delavk v Delavskem domu dne 17. marca 1924. S. Podobnik otvori dobro obiskani sestanek, poda besedo s. Vergelju, kateri poroča o strokovnih organizacijah in njihovih naloga. Za tem se oglasi k besedi s. Lemež, ki v vznešenih besedah poroča o zaupnikih, kateri se bodo volili po vseh obratih mestne občine po zakonu o zaščiti delavcev. S. Marceelj navaja, da s 1. aprilom stopi pragmatika v veljavo, sedaj je potrebno, da zaupniki vršijo svojo dolžnost, oziroma da zastopajo delavstvo pri prevedbi. Nato se prečita resolucija, ki je bila enoglasno sprejeta. S. Culjkar omenja, da je potrebna solidarnost med delavstvom, ker le v tem slučaju je boj uspešen; s. Zaman apelira na navzoče delavstvo glede del. zaupnikov,

da zaupnik ima moč šele takrat, ko ima maso za seboj. — Nato je sodrug Podobnik zaključil dobro obiskan sestanek.

Občinskim delavcem in delavkam. — Provizorične volitve občinskih delavcev v Ljubljani za obratne zaupnike, katere se bodo vršile tekom tega tedna, bodo delavstvu v korist le tedaj, ako bo ono zastopalo te važne funkcije onim sodrugom, kateri so na stališču, da branijo izrečno samo interese občinskih delavcev, ne pa tako, kakor trobijo gg. predstojniki, da morajo obratni zaupniki sporazumno z delodajalcem vršiti svojo dolžnost. To se pravi, da morajo ščititi delodajalca, ne pa delojemalca. Ako bi se volitve vršile po vzorcu raznih občinskih socialnih referentov, bodo te volitve obratnih zaupnikov občinskim delavcem le v škodo in ne v korist. — Zato, sodrugi in sodružice, monifestirajmo za naše pravice in pokažimo tem gospodom po raznih občinskih uradih, da se zavedamo svoje dolžnosti. **Obč. delavec.**

Za brivce.

V album g. Zajcu, brivskemu mojstru na Dunajski cesti št. 12. Med eno in pol letnim časom moje službe pri Vas, nisem slišal drugega kakor to, da je treba, da se dela deset ur na dan in vse praznike. Pri Vas je brivski pomočnik orod-

je za eksploatacijo in sredstvo, da pridete čim preje do brivske tovarne. Pogodil sem se 2. oktobra 1923, da ostanem še nadalje pri Vas, v kljub temu, da sem imel boljšo službo drugod. Ali to je le malo časa trajalo; kolektivna pogodba vam ni dala miru v svoji pohlepnosti po profitu in že januarja leta 1924 ste mi hoteli odtrgati 20 Din tedensko, ker nisem mogel izdati svoje sotrpine in biti izdajalec skupnega dogovora v kolektivni pogodbi o osemurnemu delavniku. Ko ste mi pri neki priložnosti krivično odtegnili 20 Din in sem proti temu protestiral, ste se mi cinično smejali. Vaša pohlepnost je šlo do skrajnosti. Ker se nisem hotel ukloniti Vaši zahtevi, da delam 10 ur na dan, ste me odslovili dne 15. marca 1924. Pozivam tem potom vse brivske pomočnike, da ne delajo več kot 8 ur na dan, ker brezposelnost je velika in tudi ako bi delali po 12 ur dnevno, v sedanjem času in v tej krivični družbi, vas mojster brez usmiljenja postavi na cesto, potem ko vas je izžel. — Gospodu Zajcu pa tole: božji mlini meljejo počasi ali sigurno. Delavcem in nameščencem pa priporočamo brivsko tvornico izkoriščanja k obilnemu posetu. Brivskim pomočnikom in pomočnicam pa, bliža se sezona, vsi v organizacijo, da se ne pozajčimo.

Jernej Hribar
brivski pomočnik, brezposeln.

Akcija proti brezposelnosti.

Na enketi na delavski zbornici 7. marca 1924 je zastopnik Z. N. S. O. s. Hlebec stavil sledeče predloge.

1. Brezposelnost je nujna posledica kapitalističnega gospodarstva, ki producira le radi profita in ne radi človeških potreb. Tak anarhističen način produkcije mora privedi celo gospodarsko življenje ali pa samo posamezne panoge gospodarstva do velikih in težkih gospodarskih in finančnih kriz. Vsako tako krizo spremlja brezposelnost delavstva in delavski razred je tisti, ki mora trpeti, stradati in ginili od glada vsled anarhističnega načina produkcije v kapitalističnem gospodarstvu. Prizadejim kapitalistom jemljejo krize v času počivanja obratov — brezposelnosti — samo del profita, delavstvu pa, ki si tudi v času gospodarske konjunktore od svojega bornega zaslužka ne more pripraviti nikakih rezerv, kakor si jih pripravljajo kapitalisti, jemlje brezposelnost ves vsakdanji kruh.

Iz gospodarskih kriz pred svetovno vojno se je mogel kapitalizem izmotali s tem, da si je pridobil nova tržišča in pa s povečanjem kredita. Tega izhoda se sedaj po svetovni vojni kapitalizem ne more več posluževati in posledica tega je, da so gospodarske krize po vojni večje in ostrejšje kot so bile pred vojno, da so krize postale premanentne.

Brezposelnost je po vseh kapitalističnih državah dobila velikanski razmah. Brezposelnost grozi tudi onim delavcem, ki so danes še zaposleni. V Sloveniji opažamo po vojni prvič pojave, da podjetja zaposlujejo samo par dni v tednu svoje delavce. Število brezposelnih in delno zaposlenih (Kurzarbeiter) dnevno narašča. Brezposelnost se je razširila tudi na duševne delavce, kar ponovno dokazuje, da se položaj duševnega delavstva razvija paralelno s položajem ročnih delavcev.

Vprašanje brezposelnosti se v kapitalistični državi ne more rešiti. Brezposelnost se more končno odpraviti le s spremembo današnjega sistema, ki je povzročitelj brezposelnosti.

2. Brezposelnost ni samo vprašanje brezposelnih, ampak je zadeva celokupnega delavskega razreda. Zato se more brezposelnost uspešno pobijati — v kolikor je mogoče to v okvirju današnjega sistema — samo s sodelovanjem celokupnega delavskega razreda in njegovih organizacij.

Organizirani boj proti brezposelnosti in boj za pomoč brezposelnim je naloga in dolžnost današnje enquete posebno še zato, ker državne oblasti doslej niso pokazale niti razumevanja niti volje, da bi ublažile težke posledice brezposelnosti z javnimi intervencijami, kakor to vršijo vlade drugih kapitalističnih držav.

Za uspešno vodenje boja proti brezposelnosti je neobhodno potrebno imeti pregled o brezposelnih in brezposelnosti.

Zato predlagamo, da se Delavski zbornici naloži, da so pomočjo Borze dela in drugih faktorjev čim preje zbere tozadevne pregledne podatke za celo Slovenijo, katere je v bodoče stalno dopolnjevati. Osnuje naj se odbor, ki ima nalogo voditi te preglede in sestavljati predloge za zmanjšanje števila brezposelnih. Že obstoječi odbor za pomoč brezposelnim v Ljubljani naj s pomočjo vseh delavskih strokovnih organizacij skuša razširiti svoje delovanje po vseh krajih Slovenije. Dokler to ni mogoče, pa vsaj po važnejših krajih, kjer se pojavlja brezposelnost. Odbor za pomoč brezposelnim mora delati sporazumno z delavskimi strokovnimi organizacijami, ki morajo podpirati boj brezposelnih z vsemi sredstvi Zastopniki odbora za pomoč brezposelnim morajo dovoliti, da prihajajo na seje odborov, podružnic in central strokovnih organizacij.

3. Stojimo na stališču, da je brezposelnost povzročil kapitalizem in da so torej kapitalisti dolžni nositi breme brezposelnosti. Prepričani smo, da čim bi se kapitaliste prisililo, da vzdržujejo brezposelne, da bi brezposelnost prenehala. Smatramo, da je najuspešnejši boj proti brezposelnosti, boj proti kapitalizmu in za njegovo uničenje.

Na isti enketi se je sklenilo, da se ima v odbor za pomoč brezposelnim pritegniti tudi zastopnike drugih organizacij, da bi se omogočilo skupno delo vseh strokovnih organizacij.

10. marca se je vršil sestanek vseh strokovnih organizacij, da se spopolni odbor za pomoč brezposelnim. Svetek se je seveda branil, hotel je le dopustiti, da bi zastopniki drugih organizacij bili v nekakem »širšem« odboru. Razloge za to bomo šele pozneje lahko dognali. Na tem sestanku se je predlagalo, da bi se po celi Sloveniji organizirali shodi delavstva, na katerih bi delavstvo stavilo vladi svoje zahteve. Svetek je bil seveda proti. Češ, brezposelnost je zadeva brezposelnih, vmešavanje strokovnih organizacij bi boj brezposelnih samo »profaniralo«. Samo na shod v Ljubljani je pristal in še to le pod pritiskom brezposelnih.

Ker so patrijotje odklonili shode, jih bo ZNSO sama vršila. Doslej so se vršili shodi v Jesenicah, Zagorju in v Vevčah. V Velenju in Litiji se napovedani shodi niso vršili, ker tamošnji zaupniki niso izvršili potrebne agitacije.

V Ljubljani se je vršil shod 18. marca v Mesnem domu. Po shodu se je vršila demonstracija po ulicah. Pred magistratom sta zbranim brezposelnim povedala župan Perič in s. Makuc, kako misli občina pripomoči brezposelnim. Policija je bila alarmirana in pred počto, ko so se demonstrirante že razhajali, je postala posebno »korajžna«. »Jutro« je drugič dna prineslo nesramno notico o shodu

in brezposelni si bodo »Jutro« dobro zapomnili.

Na vseh shodih so bile sprejete naslednje resolucije:

Brezposelni delavci in solidarno z njim organizirani delavci, zbrani na shodu, konstatirajo, da je brezposelnost posledica kapitalističnega gospodarstva in zato zahtevajo:

1. Brezposelnim mora vlada priznati brezposelne podpore v višini eksistenčnega minimuma, ki se imajo izplačevati brezposelnim potom Borze dela v strogem sporazumu odbora brezposelnih. Izplačevanje brezposelnih podpor iz brezposelnih fondov se ima takoj pričeti.

Vlada in občina morata otvoriti za brezposelne brezplačne kuhinje, ki jih kontrolirajo odbori brezposelnih.

V večjih krajih, kjer je večje število brezposelnih in kjer to zahtevajo odbori brezposelnih ali strokovne organizacije, mora občina urediti brezplačna prenočišča in tudi prostore, kamor se bodo brezposelni tudi po dnevu lahko zatekali.

2. Delodajalcem se mora preprečiti odpuščanje delavcev. Če delodajalec odpusti ali odpove službo delavcu, sme novo delovno silo sprejeti le potom delavskih zastopnikov, ki morajo biti v vsakem podjetju izvoljeni na podlagi zakona o zaščiti delavcev. Delavski zaupniki v podjetjih in delavnicah imajo pravico odkloniti vsakega delavca, ki ga je podjetnik najel preko njih.

V vseh podjetjih se ima izvesti 8-urno delo.

Nadurno delo je zabranjeno.

3. Vlada in občine naj započenejo z javnimi deli in v to naj vlada prisili tudi privatni kapital, ker to bo najboljši način obrambe proti brezposelnosti.

4. Zakon o zaščiti delavcev se mora strogo izvajati.

Potom delavskih zaupnikov je paziti na to, da podjetja nimajo zaposlenih več vajencev kot je to dovoljeno z ozirom na število zaposlenih pomočnikov.

5. Vlada naj povzame energične korake za pobijanje draginje.

Po vseh delavnicah in podjetjih je vpostaviti obratne sveče in kontrolne odbore delavcev, ki imajo kontrolirati produkcijo. Le tako se bo prišlo v okom ogromnemu profitarstvu, ki izzivlja brezposelnost.

6. Vlada naj vse Wrangeljevce izžene iz države.

7. Repatriacija 40.000 westfalskih rudarjev je zločin in se mora zadržati, ker bi se rudarje s tem spravilo v nečuvno bedo in pomanjkanje, ker vlada in občine ne morejo preskrbeti dela in stanovanj. Vlada mora z nemško vlado skleniti reciprocitetno pogodbo, kakor so to storile druge vlade in tako bodo naši državljani v Nemčiji dobivali brezposelnostno podporo.

8. Naj državne oblasti izdajo naredbo za podpiranje strokovnih organizacij in tudi naredbo, da se obstoječim strokovnim organizacijam ne bo delalo ovir v njihovem delovanju.

9. Brezposelno delavstvo opozarja mednarodne delavske zveze, da opozorijo delavstvo, da se v iskanju dela ne obrača v Jugoslavijo in da se tako prepreči poskus kapitalistov zniževati že itak nizke mezde.

10. Na shodu zbrani odločno odklanjajo vmešavanje fašistov v delavsko vprašanje. Pozivljajo celokupno ročno in duševno delavstvo, da se strne v svojih razredno-bojevskih proletarskih organizacijah za boj proti kapitalizmu in njegovim avantgardam, fašizmu.

Shod v Vevčah dne 16. marca. Vršil se je v gostilni pri Francetu, z dnevnim redom: brezposelnost. Sklicatelj shoda otvori zborovanje (slišijo se klici, da naj se voli predsedstvo). Na to dobi besedo s. Makuc. V kratkih in jedrnatih besedah obrazloži sedanje stanje v državi in krizo kapitalističnega razreda. Našteval je vzroke o omalovaževanju delavstva od strani podjetij in posledice odglasovane zakona o zaščiti države. — Velik hrup je nastal, ko je dejal, da v trenutku, ko so izbacili delavske kom. zastopnike iz parlamenta, bi se morala tudi ostala opozicija odstraniti, ali tega niso storile ostale stranke, ker njim je več do dijet, kakor braniti avtoriteto parlamenta in zastopnike, izvoljene od ljudstva. Govorila sta tudi dva govornika od J. S. Z. Vsebinsko nista nič povedala, bolj navdušene so bile ženske in so branile

krščansko vero, čeprav ni bila v nevarnosti. Rezultat shoda je bil, da se je prečitana resolucija sprejela z dostavkom: tudi krščanski delavci in neodvisno delavstvo. — Zraven še dostavimo to, da predsednik te krščanske garde v Vevčah mora dobiti od vsakega člana po 1 Din, da sodeluje za blagor krščanskega delavstva. M.

Sodrug urednik! V vsakem večjem mestu Evrope imajo primeren prostor (takozvan azil), kjer se ob mrzlem letnem času zadržavajo brezposelni. Samo Ljubljana, ta »eldorado socialnih dobrin«, ne premore kaj sličnega. Da pa se postavi krono vsemu, se je etabliral v Selenburgovi ulici takozvani »Odbor za brezposelne«, ki razvija v lastnem interesu »ogromno« delavnost. Ta odbor sestoji iz štirih distinguiranih brezposlic, katerim dela družbo enako številu tipkarič. Ob 9. uri zjutraj se začne uradovanje, ki obstoja v tem, da se prihajajoče stranke v prav balkanskem tonu nahruli, ako

niso slučajno zavite v boljše cunje. Ker je to delo jako naporno, je predsedstvo odbora pri zadnjem shodu zaprosilo »Orjuno«, naj pošlje v odbor svojega delegata, ki bi pomagal po fašistovskem receptu reševati brezposelnost. — Ako bo to delo obrodilo zaželjeni uspeh, jako dvomim. To pa tem bolj, ker niti od države ali občine nimamo pričakovati nobene pomoči, kaj šele od pridobitnih slojev. — Mi brezposelni pa, ki smo izročeni na milost in nemilost žalostni usodi, da poginemo kot živali od glada na cesti, si belimo glave s tem, ali je v Jugoslaviji sploh mogoče, da se najde kakšen fond, ki bi nas rešil vsaj največje bede.

Županc Aleksander, Ljubljana I.

Opomba uredništva: V koliko je ta izpad upravičen, bomo mogli dognati šele tedaj, ko bo naš zastopnik s. Vrhove, dobil vpogled v poslovanje tega odbora.

Mednarodni pregled.

Pomoč kmetom v Rusiji.

Mogočna vseruska zveza poljedelskih zadrug, je storila odločilne korake, da se preskrbi kmetom potrebne poljedeljske stroje. Predvsem je delavska vlada znižala cene železniške prevoznice za poljedelske potrebščine na polovico. Sedaj pa je ustanovila omenjena mogočna organizacija po vseh delih Rusije postaje, ki posojujejo kmetom za zelo nizko odškodnino, ki se plača s pridelki, potrebne stroje. Vsaka vas dobi za določeni čas stroje in ko je na primer vsa zemlja izorana, tedaj se dajo stroji drugi vasi.

S pomočjo vlade je zadruga naročila iz Anglije, Nemčije, Norveške in Čehoslovaške velikanske množine poljedeljskih strojev, kateri se bodo takoj razposlali na vse strani. Na ta način bo ruska vlada dosegla, da se bo to leto pridelalo neizmerno množine žita in drugih poljskih pridelkov. Ruska vlada je po svojem poljedelskem komisarijatu naznanila, da bo prihodnje jesen in zimo preplavila evropski trg s prvovrstnim žitom.

Smrtne nezgode v premogovnikih tekom leta 1923. v Ameriki.

Poročila državnih rudniških nadzornikov na federalni rudniški urad izkazujejo, da so tekom leta 1923 nezgode v premogovnikih ubile 2452 ljudi. Od teh smrti je 2249 nastalo vsled nezgod pod zemljo, 46 vsled nezgod v šaftu in 157 vsled nezgod na površini. Izkopalo se je tekom vsega leta skoraj 641.500.000 ton premoga. Razmerje smrtnih nezgod h količini izkopanega premoga je tekom l. 1923 znašalo torej 3.82 smrti za vsak milijon ton nasproti 4.15 v prejšnjem letu. — Ako bi bilo prevladalo tekom leta 1923 isto razmerje kot leta 1922, bi bili imeli lani 210 več smrtnih nezgod. Ne le, da smo sploh imeli lani razmeroma precej manj smrtnih nezgod, marveč se je znižalo razmerje smrti v vseh vrstah poglavitnih nezgod, ki so vzrok smrtim v premogovnikih. Usutje stropa in premoga vselej povzročuje približno polovico vseh smrtnih nezgod. Lani je bilo 1158 premogarjev ubitih vsled tega vzroka, razmerje je 1.81 za vsak milijon ton izkopanega premoga — nasproti 1.90 leta 1922. Nezgode pri prevažanju pod zemljo povzročujejo navadno 18% smrtnih nezgod. Lani je bilo 413 smrti vsled tega vzroka; razmerje je 0.64 nasproti 0.72 v prejšnjem letu. Eksplozije plina in prahu so ubile 372 ljudi; razmerje fatalitete je bilo torej 0.58 nasproti 0.65 v prejšnjem letu. 75 smrti je povzročila elektriciteta, za katero vrsto nezgod je razmerje bilo 0.12 nasproti 0.16 v prejšnjem letu. Smodnik in druga razstreljiva so povzročila 114 smrti, kar predstavlja fataliteto od 0.18 nasproti 0.19 v prejšnjem letu.

Iz Francije.

Pod vplivom C. G. T. U. je bila sklicana konferenca zastopnikov vseh strokovnih organizacij, na kateri se je razpravljalo, kako priti v okom delnim mezdnam gibanjem posameznih strok, ki vsled trdne enotnosti in organiziranosti podjetnikov, ki uživajo poleg tega še podporo države, navadno končajo z neuspehom za delavstvo. Iskalo se je pota

in načina, kako ta delna mezdna gibanja preprečiti in kako vstvariti pogoje za enotno in generalno akcijo celokupnega ročnega in duševnega delavstva Francije. Rezultat konference je bil ta, da so se zastopniki vseh organizacij zjedini v tem, da bodo pripravili generalno akcijo vsega delavstva z skupno zahtevo: 6 frankov povziranja na dan za vsakega delavca in delavko za celo Francijo. Francoski delavci upajo, da bodo z enotnim nastopom in z enotno zahtevo dosegli to, kar z delnim akcijami niso mogli. — Francoski vzgled bi morali posnemati tudi pri nas.

Iz Anglije.

17. aprila poteče pogodba, katero so rudarji odpovedali. Pričakuje se, da bo vlada še pred 17. aprilom poskusila sklicati pogajanja in preprečiti štrajk, ki je skoraj neizogiben, ker podjetniki izjavljajo, da »ne morejo« ugotoviti zahtevam rudarjev. Vlada skuša pomirjevalno vplivati na vse delavce, češ da pripravlja nov zakon po katerem se bodo morale plače zvišati tako, da bodo odgovarjale narastli draginji. Vendar se dvomi, če bo tak zakon sprejet. Smatra se, da so vesti o tem zakonu samo manever vlade, ki hoče uspraviti rudarje, da bi se dovolj ne pripravljali na boj. Rudarji so odločni svoj boj izvesti do konca, ker so pri zadnjem velikem štrajku l. 1921 doživeli poraz, katerega še niso preboleli.

Iz Nemčije.

Ofenziva kapitala na pravice delavstva je na pohodu. Kapitalisti niso navalili na celokupno delavstvo neankrat, ampak poedino na posamezne stroke. (Kakor pri nas. Prvo železničarje, potem rudarje). Najhujši in odločilni so boji, ki jih vodijo sedaj nemški kovinarji in rudarji.

Rudarska podjetja pripravljajo veliko znižanje mezd. Odpraviti se hoče temeljne in minimalne plače, odtegniti hočejo deputatni premog in še več takih nemogočih zahtev.

V tekstilni in steklarski industriji vodijo delavci ogorčeno borbo proti podaljšanju delovnega časa. V lesni industriji se trudijo podjetniki upeljati 60-urno delo na teden. — V vseh strokovnih organizacijah se borijo za premoč komunisti in reformisti. Reformisti zgubljajo svoj vpliv, katerega so zgubili vsled sodelovanja z buržuazijo pri podaljšanju delovnega časa. Reformisti so pričeli iz organizacij izključevati opozicijo, da bi se tako obdržali na vlasti. Število brezposelnih in delno zaposlenih se zadnji čas ni zvišalo. Brezposelni vodijo hude boje za zvišanje podpor in proti prisilnemu delu, katerega namerava uvesti vlada.

Razvitje prapora na Jesenicah

»Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti za Slovenijo«, podružnica Jesenice razvije 27. aprila t. l. svoj prapor.

Natančnejši vsopred slavlja priobčimo prihodnjic.

Pripravite se na izlet na Jesenice.

Mile Klopčič:

Razodetje upora.

Nekoč se približati moramo naši oazi, ko sveč se v neskončno falo-morgano zapali, ko bodo pred nami razkrinkani vaši obrazi in čas se — ko v orgije uri vlačuga — razgali.

In sleherni bo veroval v vas, preroki, ki oznanjevali nebrojne ste maje, da poi do svobod ne gre pod slavoloki, da preko Golgothe gre poi v večne gaje.

Kladiva ne bodo več pela prosečih molitev prokletja do mraka z zvezdami od južanjih zor, V osrčju zemlje smo robovi odkrili poti razodetja poi do vselajenja, odkrili upor.

Upor večnoživa je sila življenja, upor je od množic složena molitev, upor je stopnica do templja vselajenja, upor je od glada rojena besnitev, upor je, ki nove svetlove spočenja.

V litijem zaporu.

Sodrugom in organizacijam!

Današnje številko smo mnogim organizacijam, ki »Strokovno Borbo« kolportirajo, reducirali. Ustavili pa smo jo vsem ostalim, ki je ne plačajo in ne pošljejo obračuna. Odslej bomo pošiljali list samo takim organizacijam, ki jo plačujejo.

Posamezni naročniki dobe v prihodnji številki poštne položnice, da poravnajo naročnino.

To smo morali storiti, ker so se tiskarski stroški zvišali. — Ob enem stane odslej vsaka številka 1.50 Din, mesečno 6.— Din, četrtletno pa 18.— Din.

Organizacije pozivljamo, da pošljejo takoj svoj obračun za »Strokovno Borbo« in naznanijo, koliko izvodov naj pošljemo prihodnje številke.

Predavanja iz socijalnih predmetov.

Društvo nameščencev avtonomnih socialnih zavodov v Ljubljani, Gledališka ulica 8/IV. je organiziralo, uvaževanje splošno nepoznavanje in nezanimanje za socialno-politične ustanove, strokovna predavanja potom pri njem organiziranih članov, uradnikov naših socialno-političnih zavodov.

V Ljubljani se vršijo ta predavanja pod egido društva samega, in se bo čas, kraj in predmet posameznih predavanj sproti in pravočasno naznanil. Za predavanja na deželi daje društvo na priglašeno željo primerne predavatelje na razpolago.

Na gornjo namero omenjenega društva se posebej opozarjajo stanovske organizacije.

Lepo in najbolj primerno darilo

za vsakega je knjiga

IVAN VUK:

Pravljice Iztoka

Ki je pravkar izšla. Knjiga obsega 128 strani. Tisk in oprema knjige je okusna. Cena brošurani brez poštnine 10 Din, po pošti 1 Din 40 p več. Vezana 20 Din. — V knjigi je 11 mičnih povestic-pravljic z globoko vsebino in jih bo čital vsak z užitek. — Po svoji opremi in po vsebini je knjiga kras vsake knjižnice, zato tudi najprimernejše darilo za Novo leto. — Nizka cena omogoča, da si jo naroči tudi lahko vsak, kdor ljubi lepo knjigo.

Naročite si takoj »PRAVLJICE IZTOKA« in vpošljite denar na naslov: TISKARNA »MERKUR«, Ljubljana, Gregorčičeva ulica št. 13.

Dobiva se tudi v našem uredništvu.

Izšel je drugi zvezek »Proletarske knjižnice«. So to pesmi mladega proletarskega pesnika Mile Klopčiča:

„Plamteči okovi“

Knjiga je na zunaj krasno opremljena, vsebina zbranih pesmi pa je prvovrstna. Iz njih gori samozavest proletarica, kipi boj svobode z močjo. »Plamteče okove« bo čital vsak sodrug in sodružica z navdušenjem in moč borbe mu bodo vlival v žile.

»Plamteči okovi« se naročajo pri »Proletarski knjižnici«, Ljubljana, Turjaški trg št. 2 (dvorišče), pa tudi pri upravnistvu »Strokovno Borbo« in »Glasa Svobode«. Z naročilom pa pošljite obenem denar in poštnino. Tudi mi, kar nas je proletarcev, (in na milijone nas je), moramo imeti svojo »Proletarsko knjižnico«.

Naročajte torej knjige »Proletarske knjižnice«!

Pariška komuna 1871.

Izšel je 2. zvezek marksistične biblioteke: Pariška komuna 1871.

Knjiga vsebuje zgodovinski razvoj revolucionarnega gibanja v Franciji, opisuje potek prve proletarske revolucije in se pri tem dotika mnogo važnih vprašanj za delavski razred, kot n. pr. vprašanje politične proletarske stranke, sindikalizma, versko vprašanje, žensko vprašanje, problem revolucionarnega gibanja sploh, vprašanje meščanske in proletarske države itd. itd.

Knjiga z bogato vsebino je razdeljena v štiri velika poglavja.

1. Socialno-gospodarski pogoji pariške komune.

2. Potek pariške komune.

3. Zakaj je propadla pariška komuna.

4. Karl Max in Engels o izkušnjah pariške komune.

Knjigi je prideljen slovarček tujih besed, urejen po abecedi.

Knjiga ni nič manj zanimiva kot brošura o Leninu, oziroma vsebuje še več poučnih stvari.

Knjigo krasé 4 slike.

Nobeden ne bi smel biti brez te knjige. Nizka cena (5 Din) omogoča vsakemu, da jo kupi.

Naroča se jo na upravnistvo »Glasa Svobode« kot Leninovo brošuro. Denar pošljite naprej (5 dinarjev za knjigo in 50 para za poštnino). Pogoji za naročanje knjige ostanejo za razprodajalce isti kot za Leninovo brošuro.

Naročajte in širite knjigo!

Lasnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.

Odgovorni urednik: Vergelj Anton. Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.